

РОБЪРТ ШЕКЛИ

КРАДЕЦ ВЪВ ВРЕМЕТО

Превод от английски: Владимир Германов, 1996

chitanka.info

Когато чу лекото драскане зад себе си, Томас Елдридж беше съвсем сам в стаята си в Бътлър Хол. Подсъзнанието му едва регистрира звука. В момента изучаваше уравненията на Холстед, предизвикали такъв смут преди няколко години с извода за неотносителна Вселена, който се съдържаеше в тях. Представляваха интригуващ низ от символи, въпреки че несъстоятелността им вече бе доказана.

Така или иначе, ако човек се вгледаше в тях без предразсъдъци, като че ли не бяха съвсем за изхвърляне. Налице беше някаква странна връзка между темпоралните елементи и някои интересни приложения на силата. Налице беше и... чу шума отново и се обърна.

Зад гърба си видя едър човек с издути пурпурни панталони, малка зелена жилетчица и пореста сребриста риза. В ръцете си държеше квадратно черно устройство с няколко бутона и определено имаше враждебен вид.

Вгледаха се един в друг втренчено. За миг Елдридж си помисли, че колегите са му погостили някакъв номер. Беше най-младият асоцииран професор в Карвъл и през Адската седмица студентите непрекъснато му подаваха или твърдо сварени яйца, или живи жаби.

Само че този човек не беше студент, готов да прихне всеки миг. Беше поне на петдесет и несъмнено го гледаше враждебно.

— Как влязохте тук? — попита Елдридж. — И какво искате?

Мъжът повдигна едната си вежда.

— Смяташ, че ще минеш с наглост, а?

— Какво да мина? — стресна се Елдридж.

— Разговаряш с Виглин — каза мъжът. — *Виглин*. Спомни ли си?

Елдридж се опита да си спомни дали някъде около Карвъл нямаше лудница. Виглин приличаше на избягал пациент.

— Сбъркали сте адреса — отговори Елдридж и се зачуди дали да не повика помощ.

Виглин поклати глава укоризнено.

— Ти си Томас Монроу Елдридж. Роден на 16 март 1926 година в Дариън, Кънектикът. Учил в колежа „Хайтс“ към нюйоркския университет, завършил с отличие. Миналата година, началото на 1953-а, си приет в Карвъл. Вярно ли е дотук?

— Добре де, направили сте проучване за мен поради някаква причина. Ще е по-добре да е основателна, защото иначе ще извикам

ченгетата.

— Винаги си проявявал завидно хладнокръвие. Само че сега блъфирането няма да мине. Аз ще повикам ченгетата.

Той натисна един от бутоните на устройството. В същия момент се появиха още двама мъже. Те бяха с униформи в оранжево и зелено, с метални емблеми на ръкавите. Двамата също носеха апарат като този на Виглин, само че върху него с шаблон беше написано нещо.

— Престъпленията не носят полза на никого — каза Виглин. — Арестувайте този крадец!

За миг приятната колежанска стая на Елдридж с репродукциите от Гоген, с разхвърляните книги и грамофонни плочи, с рошовото червено килимче сякаш се завъртя в кръг. Елдридж премигна няколко пъти с надеждата, че му се привиждат разни неща заради умората в очите. Или — още по-добре — заради това, че сънува.

Но Виглин все още беше пред него, отчайващо материален.

Единият полицаи извади белезници и тръгна напред.

— Чакайте! — извика Елдридж и се облегна на бюрото, за да намери опора. — За какво изобщо става дума?

— Ако настояваш на официално обвинение, ще го получиш — отговори Виглин, прокашля се и продължи: — Томас Елдридж, през март 1962 година вие изобретихте машината за пътуване „Елдридж“. След това...

— Един момент — възнегодува Елдридж. — В случай, че не знаете, все още не е 1962 година.

Виглин го изгледа ядосано.

— Не се заяждай. Ти ще изобретиш машината през 1962 година, ако предпочиташ да се изразя така. Всичко е въпрос на отправна точка във времето.

Елдридж не успя да възприеме последното веднага.

— Искате да кажете, че... че сте от бъдещето?

Единият полицаи сбута другия и възкликна възхитено:

— Какъв актьор!

— По-добър е от обикновените.

— Разбира се, че сме от бъдещето — каза Виглин. — Откъде другаде може да сме? През 1962-а година ти изобрети или ще изобретиш машината „Елдридж“, с която пътуванията във времето станаха възможни. С нея отиде в първия сектор на бъдещето и там те

посрещнаха с най-големи почести. После премина през трите сектора на Цивилизованите времена, за да четеш лекции. Превърна се в герой, Елдридж. В идеал. Малките деца искаха да станат като теб, когато пораснат. — Виглин продължи дрезгаво: — Ти ни измами. Неочаквано и предумишлено, открадна известно количество ценности. Ужасяващо! Никога не сме те подозирали в престъпни наклонности! Когато се опитахме да те арестуваме, ти изчезна.

Виглин направи пауза и разтри уморено челото си.

— Бях твой приятел, Том. Бях първият човек, когото срещна в първи сектор. Доста пиене пресушихме заедно. Аз ти уредих да четеш лекциите. За благодарност, ти ме ограби.

Изражението му стана ледено.

— Полицаи, арестувайте го.

Полицаяте пристъпиха напред и Елдридж успя да хвърли поглед на апарата, който носеха. На външен вид беше като онзи у Виглин, но отгоре с бяла боя беше написано: „СОБСТВЕНОСТ НА ПОЛИЦЕЙСКИ УЧАСТЪК ИЙСКИН“.

Полицаяте спряха и се обърнаха към Виглин:

— Документите за екстрадиране у теб ли са?

Виглин претърси джобовете си.

— Май не са у мен. Но вие знаете, че той е крадец!

— Всички го знаят — отвърна полицаят. — Само че нямаме право да арестуваме в предконтактния сектор без документи за екстрадиране.

— Чакайте тук — каза Виглин. — Ей сега ще ги донеса.

Той погледна часовника си, промърмори нещо за някакъв интервал от половин час и натисна един от бутоните на устройството. Изчезна мигновено.

Двамата полицаи седнаха на канапето и започнаха да се пулят към репродукциите от Гоген.

Елдридж се опита да мисли, да предвижда, да планира. Невъзможно. Не беше в състояние да повярва. Отказваше да повярва. Никой не можеше да го накара да повярва.

— Представяш ли си — каза единият полицай, — такъв известен тип, а крадец.

— Гениите са смахнати — отвърна другият философски. — Помниш ли онзи танцьор, който уби момичето? Бил е гений, както

писаха.

— Аха. — Първият полицай запали пура и хвърли изгорялата кибритена клечка върху малкото червено килимче.

Добре, реши Елдридж, истина е. При тези обстоятелства трябваше да повярва. Пък и не беше чак такъв абсурд. Винаги бе подозирал, че може да е гений.

Но какво се беше случило?

През 1962 година щеше да изобрети машина на времето.

Логично, след като е гений.

Ще пътува в три сектора от цивилизованото време.

Естествено, след като има на разположение машина на времето. Ако наистина има три сектора, би ги проучил.

Дори би проучил и нецивилизованите сектори.

След това, съвсем неочаквано, е станал крадец...

Не! Би могъл да приеме всичко друго, но не и това. Не беше такъв човек. Елдридж беше напълно почтен млад мъж, който нямаше нищо общо с дребните мошеничества. Като студент никога не беше преписвал на изпит. Като възрастен гражданин винаги си бе плащал данъците до последния цент.

Но нещата стигаха по-дълбоко. Елдридж не жадуваше за власт, не се стремеше да притежава вещи. Желанието му открай време беше да се установи на някое топло, лениво място в провинцията и там да се наслаждава на книгите, на музиката, на слънцето, на добрите съседи и на любовта на добра жена.

Обвиняваха го в кражба. Дори и наистина да бе виновен, какво би могло да го накара да извърши подобно нещо?

Какво му се бе случило в бъдещето?

— Ще ходиш ли на ралито? — попита единият полицай другия.

— Защо не? В неделя е, нали?

Не даваха пет пари за него. Когато Виглин се върне, щяха да му закопчат белезниците и да го замъкнат в първия сектор на бъдещето. Щяха да го осъдят и затворят в килия.

И то заради престъпление, което все още не бе извършил.

Взе решение бързо и веднага го приведе в действие.

Изпъшка:

— Призлява ми — и започна да се свлича от стола.

— Внимавай! — извика едното ченге. — Може да има пистолет!

Скочиха към него и оставиха машината на времето на канапето.

Елдридж се шмугна покрай тях и се хвърли върху нея. Въпреки бързината, успя да съобрази, че първият сектор няма да му се отрази здравословно, така че преди полицаите да го спипат, натисна бутона с надпис „Сектор 2“.

В същия миг всичко потъна в тъмнина.

Когато отвори очи, видя, че е затънал до глезените в локва кална вода. Намираще се в някаква нива, на двайсетина метра от път. Въздухът беше топъл и влажен. Стискаше машината на времето под мишница.

Намираще се в Сектор 2 от бъдещето, но не се чувстваше никак развълнуван.

Излезе на пътя. От двете му страни се простираха оризища, с наболи зелени стъбла.

Ориз? В щата Ню Йорк? Спомни си, че в неговия сектор от времето се говореше за предстояща промяна в климата. Смяташе се, че умерените зони в недалечно бъдеще ще станат много по-топли, дори тропически. Бъдещето, в което се намираще, изглежда доказваше тази теория. Вече бе плувнал в пот. Земята беше влажна, като че ли наскоро бе валил дъжд, а небето бе ярко, безоблачно синьо.

А къде бяха полските работници? Присви очи заради увисналото точно над главата му слънце и разбра.

Следобедната дрямка, разбира се. В този климат...

На половин миля напред по шосето видя постройки. Изчисти калта от обувките си и тръгна нататък.

А какво щеше да направи, когато стигне? Как щеше да разбере какво му се е случило в Сектор 1? Не би могъл да отиде при някого и да каже: „Извинете, господине, аз съм от 1954-а година, може би сте чували за нея. Струва ми се, че...“

Не, това беше глупаво.

Все щеше да измисли нещо. Продължи да крачи под палещите лъчи на слънцето. Премести машината на времето под другата си мишница и започна да я разглежда. След като щеше да я изобрети... не, вече я беше изобретил... по-добре да разбере как работи.

Отгоре имаше копчета за първите три сектора на цивилизованото време. Имаше и специален номератор за проникване отвъд третия сектор в нецивилизованите сектори. В единия ъгъл видя метална плочка, на която бе написано:

ВНИМАНИЕ!

Изчаквайте най-малко половин час преди всяко следващо прехвърляне, за да избегнете неутрализация.

Това не му говореше нищо. Според Виглин, за да изобрети машината на времето са му били нужни осем години — от 1954-а до 1962-а. Едва ли би успял да разбере как работи само за няколко минути.

Когато стигна до постройките, видя, че е попаднал в сравнително голям град. По улиците имаше доста хора, които се разхождаха лениво под тропическото слънце. Бяха облечени почти само в бяло. С радост отбеляза, че модата в Сектор 2 е достатъчно консервативна и че костюмът му може да мине за провинциален вариант.

Мина покрай голяма варосана постройка. Надписът над вратата гласеше „Обществена читалня“.

Библиотека. Елдридж спря. Несъмнено вътре се пазеха документи от последните няколко столетия. Би трябвало да намери сведения за престъплението си — ако изобщо имаше такова — и за обстоятелствата, при които го бе извършил.

А щеше ли да е в безопасност? Може би и тук го търсеха, за да го арестуват? Какви бяха условията за екстрадиция между Сектор 1 и Сектор 2? Трябваше да рискува. Влезе, мина бързо покрай слаба библиотекарка със сиво лице и отиде в читалнята.

Имаше много книги, посветени на времето, но най-изчерпателният труд, побран в един том, се оказа „Начала на пътуването във времето“ от Рикардо Алфредекс. В първата част се разказваше как през един съдбовен ден на 1954 г. младият гений Елдридж бил осенен от идеята, докато разсъждавал над спорните уравнения на Холстед. Формулата била невероятно проста —

Алфредекс цитираше основните моменти — но дотогава никой не се бил досетил. Гениалността на Елдридж се състояла тъкмо в това — успял да види очевидното.

Елдридж се намръщи. Очевидно, така ли? Той все още не можеше да го види. А беше изобретателят!

Машината била конструирана до 1962 г. Заработила още при първия експеримент и изпратила младия изобретател в това, което покъсно било обозначено като Сектор 1.

Елдридж се озърна и видя, че едно очилато момиченце на около осем години го гледа от другия край на рафтовете с книги. Продължи да чете.

Втората глава беше озаглавена „Непарадоксът на времето“. Прегледа я набързо. Авторът започваше с класическия парадокс на Ахилес и костенурката и го оборваше с помощта на интегралното смятане. Като вземаше всичко това за логическа основа, той разглеждаше така наречените „парадокси на времето“ — да убиеш прапраядо си, да срещнеш сам себе си и така нататък. Според автора тези парадокси не струваха повече от древния си събрат и бяха плод на фантазията на автори, които обичат объркванията.

Елдридж не разбра сложната символна логика на тази глава, което го смути, защото го цитираха като *най-голям* авторитет по въпроса.

Следващата глава се наричаше „Падението на могъщия“. В нея се разказваше как в Сектор 1 Елдридж срещнал Виглин, собственик на голям магазин за спортни стоки. Станали много добри приятели. Търговецът взел срамежливия млад гений под крилото си, уредил му да изнася лекции и така нататък. После...

— Извинете, господине — каза женски глас. Елдридж вдигна поглед от книгата. Слабата библиотекарка бе застанала пред него. До нея беше очилатото момиченце, което се усмихваше доволно.

— Да? — попита той.

— В нашата библиотека не е позволено да влизат пътуващи във времето — обясни библиотекарката строго.

Разбираемо е, помисли си Елдридж. Така всеки би могъл да грабне един наръч ценни книги и да изчезне без следа. Вероятно не ги пускаха и в банките.

Лошото беше, че не искаше да остави томчето, което държеше.

Усмихна се, посочи с пръст ухото си и продължи да чете.

Оказваше се, че младият Елдридж бе позволил на Виглин да се грижи за всичките му договори и документи. Един ден с изненада открил, че е продал изключителните права върху машината на времето на Виглин срещу неголяма сума. Елдридж завел дело в съда. Съдът не признал претенциите му. Обжалвал решението. Огорчен и без пукната пара, Елдридж решил да стане престъпник и откраднал от Виглин...

— Господине! — каза настоятелно библиотекарката. — Независимо дали сте глух, трябва да напуснете незабавно. Иначе ще повикам охраната.

Елдридж остави книгата, промърмори: „Издайничка“ на малкото момиченце и излезе от читалнята.

Сега знаеше защо Виглин толкова държеше да го арестуват. Делото още не беше приключило и ако го вкараше зад решетките, шансовете да го спечели нарстваха значително.

Но защо той бе извършил кражбата?

Измамата с правата над машината на времето изглеждаше достатъчно сериозен мотив, но според него не беше истинският. Кражбата от Виглин не би го накарала да се почувства по-добре, нито пък би премахнала несправедливостта. Той знаеше как би постъпил — или щеше да се бори докрай, или да се откаже от цялата гадост. Всичко друго, но не кражба.

Е, надяваше се все някога да разбере. Щеше да се скрие някъде в Сектор 2, може би да си намери и работа. Малко по малко щеше да...

Двама мъже го уловиха за лактите. Трети издърпа от ръцете му машината на времето. Всичко стана толкова бързо, че когато му показаха полицейската значка, Елдридж все още гледеше зяпнал от учудване.

— Полиция — каза единият от мъжете. — Ще трябва да дойдете с нас, господин Елдридж.

— Защо? — попита той.

— За кражба в сектори 1 и 2.

Значи бе извършил кражба и тук!

Заведоха го в полицейския участък и го вкараха в малкия претрупан кабинет на началника на полицията. Той беше слаб,

оплешивяващ човек с приветливо лице. Махна на подчинените си да излязат, посочи на Елдридж един стол и му даде цигара.

— Значи вие сте Елдридж.

Елдридж кимна навъсено.

— Чета за вас от малък — каза началникът тъжно. — Вие бяхте един от кумирите ми.

Елдридж прецени, че началникът е поне с петнайсет години по-възрастен от него, но не го попита. В края на краищата, всички смятаха него за експерт по парадоксите на времето.

— Винаги съм смятал, че са ви измамили — продължи началникът, докато си играеше с голямо бронзово преспапие. — Не мога да си обясня как така човек като вас може да открадне. Известно време смятахме, че става дума за временно умопомрачение.

— А това ли беше истината? — попита Елдридж с надежда.

— Не. Проверихме всичките ви документи. Просто е невъзможно. Това още повече утежнява задачата ми. Например не мога да разбера защо сте откраднали точно тези неща.

— Какви неща?

— Не помните ли?

— Аз... паметта ми... Имам временна амнезия.

— Разбираемо е — каза началникът съчувствено. — Ето го списъкът.

ВЕЩИ, ОТКРАДНАТИ ОТ ТОМАС МОНРОУ ЕЛДРИДЖ:

От магазина за спортни стоки на Виглин, Сектор 1:

4 мегазарядни пистолета: 10 000

1 спасителна жилетка, надуваема: 100

5 кутии репелант за акули марка „Оуен“: 400

От специализирания магазин на Алгфан:

2 комплекта микрофилми със световна литература:
1000

50 касети класическа музика: 2650

От магазина на Лори за плодове и зеленчуци:

40 картофа, сорт Бяла костенурка: 5
9 пакета семена от моркови (различни сортове): 6

От магазина на Манори, Сектор 2:
50 огледала, ръчни, сребърно покритие: 95

ОБЩО: 14 256

— Какво означава това? — попита началникът. — Ако бяхте откраднали един милион, щях да разбера, но защо тези боклуци?

Елдридж поклати глава. Списъкът не му говореше нищо. От мегазарядните пистолети би могъл да има някаква полза, но защо огледала, спасителна жилетка, картофи и всичко останало, което началникът с право наричаше боклук?

Той просто не беше такъв човек. Започваше да мисли за себе си като за двама души: Елдридж 1 — изобретил пътуването във времето, станал жертва на измама, откраднал някакви необясними боклуци и изчезнал. Елдридж 2 беше самият той — човекът, когото бе открил Виглин. Елдридж 2 трябваше да научи какви са били мотивите на Елдридж 1 и/или да страда за престъпленията му.

— А какво стана, след като съм откраднал тези неща? — попита той.

— Точно това бихме искали да научим — отговори началникът. — Знаем само, че избягахте с откраднатото в Сектор 3.

— И после?

Началникът сви рамене.

— Когато поискахме да ви екстрадират, властите отговориха, че не сте там. Не че биха ви предали на нас. Те са горди и независими хора. Все едно, бяхте изчезнали.

— Къде?

— Не знам. Вероятно в нецивилизованите сектори отвъд Сектор 3.

— Какви са тези нецивилизовани сектори?

— Надявахме се да научим от вас — отвърна началникът. — Вие сте единственият, който ги е посещавал.

По дяволите, помисли си Елдридж. Смятаха го за авторитет по всички въпроси, чиито отговори би искал да знае!

— Това ме поставя в много особено положение — продължи началникът и изгледа преспапието с присвити очи.

— Защо?

— Ами... вие сте крадец. Съгласно закона, аз съм длъжен да ви арестувам. От друга страна обаче си давам сметка, че са ви измамили и че сте откраднали тези вещи само от Виглин и неговите филиали и в двата сектора. В това има известна доза справедливост... за нещастие, непризната от закона.

Елдридж кимна тъжно.

— Длъжен съм да ви арестувам и това не подлежи на обсъждане — каза началникът и въздъхна дълбоко. — Не мога да направя нищо, дори и да искам. Ще трябва да се явите в съда, който ще ви осъди на около двайсет години затвор.

— Какво?! Заради семена от моркови и репелант за акули?

— Законът за крадците във времето е много суров — обясни началникът. — Това са престъпници на всички времена.

— Разбирам — кимна Елдридж отчаяно.

— Естествено — продължи началникът замислено, — ако изведнъж се ядосате, ако ме ударите по главата с това преспапие, грабнете личната ми машина на времето... държа я на горния рафт в онзи шкаф... и се върнете при приятелите си в Сектор 3... аз не бих могъл да ви спра, нали?

— Моля?

Началникът се обърна към прозореца и остави преспапието на бюрото, така че Елдридж да може да го вземе.

— На какви ужасни неща е способен човек заради кумира си от детинство! — добави полицаят. — Но... аз съм сигурен, че сте дълбоко почтен човек и никога не бихте направили това, в което ви обвиняват, ако не сте имали много сериозна причина. Психологическите експертизи го доказват.

— Благодаря — каза Елдридж, вдигна преспапието и удари с него началника по главата съвсем леко. Началникът се свлече зад бюрото си усмихнат. Елдридж извади машината на времето от шкафа и намери бутона за Сектор 3. Въздъхна дълбоко и го натисна.

Отново всичко потъна в тъмнина.

Когато отвори очи, видя, че се намира сред опърлена жълта пустош. Наоколо нямаше никакви дървета, а в лицето му духаше прашен вятър. Недалеч стърчаха няколко тухлени постройките и един ред палатки, опънати на брега на пресъхнала рекичка. Тръгна нататък.

Вероятно е последвала още една промяна в климата, каза си. Огненото слънце бе опърлило земята, бе пресушило реките и потоците. При това положение можеше да си обясни защо следващите сектори в бъдещето са нецивилизовани. Дали не бяха и ненаселени?

Чувстваше се много уморен. Не беше хапвал нищо цял ден — или няколко хиляди години — според гледната точка. Разбира се, това беше фалшив парадокс — Алфредекс би го оборил моментално със своята логика.

По дяволите логиката. По дяволите науката, парадоксите и всичко останало. Нямаше да бяга повече. Някъде по тази прашна земя трябваше да има местенце и за него. Тукашните хора — горди, независими — нямаше да го предадат. Те вярваха в справедливостта, не в закона. Тук той щеше да остане, да работи, да остарее, да забрави Елдридж 1 и налудничавите му планове.

Когато стигна до селото, хората вече бяха наизлезли, за да го посрещнат. Носеха дълги бели роби, като на арабите — единственото логично облекло за подобен климат.

Побелял патриарх излезе напред и му кимна мрачно.

— Древните легенди са истина — каза той. — За всяко начало има и край.

Елдридж любезно се съгласи.

— Защото, казано е — продължи старецът, — че крадецът и по цялата Вселена да се скита, накрая ще се върне на местопрестъплението.

— Престъпление? — попита Елдридж и почувства как стомахът му се свива.

— Престъпление — повтори старецът.

Някакъв мъж от тълпата се провикна:

— Само глупавата птица цвъка в собственото си гнездо!

Разнесе се смях, но Елдридж не го хареса — беше зъл смях.

— Неблагодарността поражда предателство — продължаваше старецът. — Злото е вездесъщо. Ние те обикнахме, Томас Елдридж. Ти дойде при нас със странната си машина, донесе ни подаръци и ние признахме гордия ти дух. Приехме те като свой. Защитихме те от враговете ти в Мокрите светове. Това, че си им навредил, не ни засягаше. Нали и те ти бяха навредили. Око за око!

Околните изръмжаха одобрително.

— Но какво съм направил? — поиска да узнае Елдридж.

Тълпата пристъпи напред с вдигнати ножове и бухалки. Спря я кордон мъже с тъмносини наметала и Елдридж разбра, че и тук има полиция.

— Кажете ми какво съм направил! — настоя той, докато полицаите измъкваха машината на времето от ръцете му.

— Обвинен си в саботаж и убийство — отговори старецът.

Елдридж се огледа с безумен поглед. Беше избегнал обвинение за кражба в Сектор 1, за да го обвинят за нея в Сектор 2. Беше избягал в Сектор 3, но тук пък го издирваха за саботаж и убийство!

Усмихна се добродушно.

— Знаете ли, винаги съм искал да открия топло лениво местенце, книги, добри съседи, любовта на добра...

Свести се проснат върху спечената пръст на пода в малка тухлена килия. През процепа, който служеше за прозорец, видя късче от залеза. Пред дървената врата отсреща някой пееше провлечено.

Край себе си видя паничка с непозната храна и я изяде лакомо. Отпи малко вода от другата паничка и се облегна на стената. Навън притъмняваше. На двора група мъже издигаха бесилка.

— Надзирател! — извика Елдридж.

След няколко секунди чу стъпки.

— Трябва ми адвокат — каза му.

— Тук нямаме адвокати — отговори надзирателят гордо. — Тук имаме справедливост. — И си отиде.

Елдридж започна да преосмисля идеите си за справедливост без закон. Звучеше добре — докато не стане реалност.

Легна на пода и се опита да се съсредоточи, но не се появиха никакви мисли. Чуваше как работниците навън се шегуват. Работиха до тъмно.

След известно време Елдридж чу ключът да се превърта. Влязоха двама мъже. Единият беше на средна възраст, с малка добре оформена брада. Другият беше по-млад, широкоплещест, загорял.

— Помниш ли ме? — попита възрастният.

— Защо?

— Защото би трябвало. Аз съм баща й.

— А аз бях неин годеник — обади се по-младият и пристъпи заплашително напред.

Възрастният го спря с жест.

— Знам как се чувстваш, Моргел, но той ще плати за греховете си на бесилото.

— Обесването е твърде милостив акт за него, господин Бекер — отвърна Моргел. — Той трябва да бъде разчекнат, изгорен и разпилян от вятъра.

— Така е, но ние сме справедливи и милостиви хора.

— Чий баща? — попита Елдридж. — Чий годеник?

Двамата мъже се спогледаха.

— Какво съм направил? — продължи да настоява Елдридж.

Бекер му разказа.

Бил отишъл при тях от Сектор 2, натоварен с подаръци. Хората от Сектор 3 го приели. Те били честни и прями, но лесно се гневели, защото били получили в наследство една разкъсвана от войните Земя. В Сектор 3 нямало полезни изкопаеми, почвата била изгубила плодородието си. Огромни площи земеделска земя пустеели, замърсени с радиоактивни отпадъци. Слънцето продължавало да пече все така силно, ледниците се топели, нивото на океана се покачвало.

Хората от Сектор 3 се борели, за да върнат цивилизацията. Успели да създадат някакво елементарно производство, имали и няколко електроцентрали. Елдридж увеличил мощността им, създал система за осветление, научил ги да обработват отпадъците. Продължил пътуването си към неизследваните части на бъдещето. Станал популярен човек, хората от сектора го обичали и уважавали.

За проявената към него доброта той се отблагодарил като отвлякъл дъщерята на Бекер.

Хубавото младо момиче било сгодено за Моргел. Готвели сватба. Елдридж не се съобразил с това и показал истинския си лик, като късно една вечер отвякъл годеницата с помощта на пъклената машина, която създал сам. Просто я включил и момичето изчезнало. Слабата електрическа мрежа изгоряла на цели мили наоколо.

Убийство и саботаж!

Разярената тълпа не успяла да го стигне навреме — той натъпкал някакви вещи в раницата си и също изчезнал.

— Направил съм такова нещо? — възкликна Елдридж.

— Пред свидетели — отвърна Бекер. — Останалите ти неща са в склада. Нищо не ни говорят.

Двамата се вторачиха в него и Елдридж заби поглед в земята.

Сега знаеше какво е направил в Сектор 3.

Все пак обвинението в убийство му се струваше пресилено. Явно беше създал по-мощна машина и бе изпратил момичето някъде в далечното бъдеще. Иначе електрическата мрежа не би изгоряла. Не че някой би обърнал внимание на подобно твърдение. Тези хора не бяха и чували за цивилизован принцип като „невинен до доказване на противното“.

— Защо го направи? — попита Бекер.

Елдридж сви рамене и поклати безпомощно глава.

— Не се ли отнесох към теб като към син? Не отпратих ли полицаите от Сектор 2? Не те ли храних, не те ли обличах? Защо? Защо го направи?

Елдридж пак сви рамене и продължи да клати глава.

— Добре — поклати мрачно глава Бекер, — ще разкриеш тайната си на палача утре сутринта.

Той улови Моргел за ръката и двамата излязоха.

Ако Елдридж имаше пистолет, би могъл да се застреля веднага. Всичко научено досега говореше, че някъде дълбоко в себе си той носи доста по-сериозна склонност към злодеяния, отколкото би могъл да предположи. Времето му изтичаше. На сутринта щеше да умре.

Всичко това беше удивително нечестно. Той беше невинен страничен наблюдател, който непрекъснато се натъкваше на последствията от своите минали — или бъдещи — действия. Но само

Елдридж 1 знаеше какви са мотивите за тях и само той можеше да отговори на въпросите.

Дори и кражбата да беше оправдана, защо бе отмъкнал картофи, спасителна жилетка, огледала и семена за моркови?

Какво беше направил с момичето?

Какво е искал да постигне?

Затвори уморено очи и се унесе в полудрямка.

Чу някакво стържене и отвори очи.

Пред себе си видя Виглин, стиснал машина на времето.

Елдридж бе твърде уморен, за да се изненада прекалено. Изгледа посетителя за миг и попита:

— Дошъл си да злорадстваш ли?

— Не исках да стане така — възрази Виглин и избърса потното си чело. — Трябва да ми повярваш. Не съм искал да те убиват, Том.

Елдридж се надигна и се вгледа в лицето му.

— Ти си откраднал изобретението ми, нали?

— Да — отговори Виглин. — Но щях да постъпя почтено с теб. Исках да разделим печалбата.

— Тогава защо го открадна?

Виглин го изгледа неловко.

— Защото ти изобщо не се интересувахте от парите.

— И ме измами да ти припиша правата си?

— Ако не го бях направил аз, щеше да е някой друг, Том. Просто те спасих от собствената ти глупост. Смятах да ти дам дял, кълна се. — Отново избърса челото си. — Нямах понятие, че ще стане така.

— И след това ме нахакна за онези кражби, без да съм виновен — отбеляза Елдридж.

— Какво? — Виглин се опита да си придаде искрено изненадан вид. — Не, Том. Ти наистина открадна. Разбира се, нещата вървяха много добре за мен. Досега.

— Лъжеш!

— Щях ли да съм тук, ако беше така? Признах, че откраднах изобретението ти. Защо ми е да лъжа за друго?

— Тогава защо съм откраднал онези глупости?

— Мисля, че кроеше някакъв безумен план в ненаселените сектори. Не знам. Все едно е. Слушай ме сега. Няма как да прекратя

делото... престъплението е извършено във времето... но мога да те измъкна оттук.

— Къде да отида? — попита Елдридж отчаяно. — Ченгетата ме търсят навсякъде.

— Ще те скрия в имението си. Сериозно говоря. Ще се спотайваш, докато мине срока за давност. Никога няма да им мине през ума да те търсят при мен.

— А правата върху изобретението?

— Ще ги задържа — отговори Виглин с предишната си самоувереност. — Не бих могъл да ти ги върна, без да бъдеш разкрит. Но ще ти дам твоя дял. А и наистина имаш нужда от делови сътрудник.

— Добре, да се махаме оттук — каза Елдридж.

Виглин носеше някакви инструменти, с които боравеше подозрително умело. След минута вече бяха на двора и се скриха в сенките.

— Тази машина е доста слаба — отбеляза Виглин и провери индикатора за батериите. — Възможно ли е да използваме твоята?

— Би трябвало да е в склада — отговори Елдридж.

Никой не охраняваше склада и Виглин се справи с ключалката за секунда. Вътре, край невероятните откраднати от Елдридж 1 неща, беше машината на Елдридж 2.

— Хайде, да тръгваме — подкани го Виглин.

Елдридж поклати глава.

— Какво има? — попита търговецът нетърпеливо.

— Няма да дойда.

— Виж какво, Том, знам, че няма причина да ми се довериш, но аз наистина ще те скрия. Не те лъжа.

— Вярвам ти — кимна Елдридж. — Все едно няма да дойда с теб.

— Какво смяташ да правиш?

Елдридж мислеше за това още откакто излезе от килията. Намираще се на кръстопът. Можеше да се върне с Виглин или да продължи напред сам.

Всъщност нямаше избор. Трябваше да приеме, че първия път е знаел какво прави и защо го прави. Правилно или не, смяташе да спази обещанията, които е дал в бъдещето.

— Отивам в ненаселените сектори — каза той. Намери един чувал и започна да го пълни с картофи и семе от моркови.

— Не можеш! — възкликна Виглин. — Първия път попадна в 1954 г. Сега може и да нямаш този късмет. Не е изключено и да изчезнеш напълно.

Елдридж прибра картофите и семето от моркови, после натъпка спасителната жилетка, микрофилмите със световна литература, кутиите с репелант за акули и огледалата. Най-отгоре сложи мегазарядните пистолети.

— Имаш ли някаква представа какво ще правиш с тези неща?

— Никаква — отговори Елдридж и мушна касетите с класическа музика в ризата си. — Предполагам, че ще ми потрябват за нещо.

Виглин въздъхна тежко.

— Не забравяй, че между две прехвърляния трябва да мине най-малко половин час иначе може да се неутрализираш. Имаш ли часовник?

— Не, остана в стаята ми.

— Вземи моя. Специален за спортисти. — Виглин го закопча на китката му и добави: — Желая ти късмет, Том. Наистина!

— Благодаря.

Елдридж нагласи апарата за най-далечния скок в бъдещето, който можеше да направи, усмихна се на Виглин и натисна бутона.

Отново всичко притъмня, после изведнъж го скова леден студ. Отвори очи и видя, че е потънал във вода.

Изплува на повърхността, като едва се справяше с тежестта на чувала. Огледа се, за да потърси суша.

Нямаше суша. Чак до безкрайния хоризонт се виждаха дълги, полегати вълни, които го отминаваха, устремени към невидим бряг.

Бръкна в чувала, извади спасителната жилетка и се опита да си представи какво е станало с щата Ню Йорк.

С всеки скок в бъдещето бе попадал на все по-топъл климат. Сега, много хиляди години след 1954-а, ледниците вероятно се бяха разтопили и по-голямата част от сушата се намиреше под водата.

Беше постъпил предвидливо със спасителната жилетка. Това му вдъхна увереност и за останалата част от пътуването. Сега само трябваше да се носи по вълните в продължение на половин час, за да не се неутрализира.

Обърна се по гръб и се загледа в облаците.

Нещо го докосна по крака.

Погледна надолу и видя дълъг тъмен силует. След миг се появи още един и двата се насочиха гладно към него.

Акули!

Затършува трескаво в чувала, изпусна няколко огледала от притеснение и най-накрая откри една кутия с репелант против акули. Отвори я, изсипа съдържанието ѝ във водата и около него се образува оранжево петно.

Акулите станаха три. Те плуваха около петното. Дойде четвърта, навлезе в него, но веднага се върна в чистата вода.

Елдридж се зарадва, че в бъдещето са произвели репелант против акули, който наистина върши работа.

След пет минути петното започна да се разсейва. Той отвори още една кутия и я изсипа. Акулите не губеха надежда, но и не навлизаха в оцветената вода. Изсипваше по една кутия на всеки пет минути. Ситуацията остана патова, в продължение на половин час.

След това настрои машината и стисна здраво чувала. Нямаше представа за какво са му огледалата и картофите или пък защо семето от моркови е толкова съществено. Просто трябваше да провери.

Натисна бутона и познатата тъмнина го обгърна отново.

Оказа се затънал до глезените в гъсто смърдящо блато. Горещината беше непоносима, а около главата му жужеше облак огромни комари. Измъкна се от лепкавата кал, сподирен от съскане и виене на невидим живот, и намери по-здрава почва под едно дърво. Беше в джунгла, потънала в червени и пурпурни цветове.

Облегна се на дървото и зачака да мине половин час. Очевидно в това бъдеще океанът се бе отдръпнал отново и на негово място се бе появила първична джунгла. Имаше ли човешки същества тук? Бяха ли останали хора по Земята? Не беше много сигурен. Имаше чувството, че светът започва да се развива отначало.

Елдридж чу нещо подобно на блеене и видя някаква мътнозелена сянка да се приближава към него.

Вгледа се по-внимателно. Беше високо към десетина метра, имаше сбръчкана глава като на гущер и широки стъпала. Удивително приличаше на малък динозавър. Елдридж го заследи с поглед. Повечето динозаври са тревопасни, припомни си той. Особено тези,

които живеят в блатата. Този вероятно искаше само да го подуши и да отиде да си пасе.

Влечугото се прозина, показа два реда остри зъби и тръгна решително към него.

Елдридж бръкна в чувала, изхвърли навън няколко ненужни за момента неща и извади единия мегазаряден пистолет.

Дано не греша, каза си той и стреля.

Динозавърът изчезна в облак дим. На мястото му останаха само няколко парчета плът и миризма на озон. Елдридж погледна мегазарядния пистолет с респект. Сега разбра защо е толкова скъп.

През следващия половин час няколко обитатели на джунглата проявиха жив интерес към него. Пистолетите можеха да стрелят само по няколко пъти, което не бе изненадващо, като се вземе предвид разрушителната им сила. Последният изстрел не беше никак мощен и се наложи да прогони един птеродактил с дръжката на оръжието.

Измина половин час и той пак настрои машината. Щеше му се да знаеше какво го очаква. Чудеше се как ли би посрещнал евентуалните нови опасности, въоръжен с някакви си микрофилми, картофи, семена от моркови и огледала.

А може би не го очакваха повече опасности?

Имаше само един начин да разбере. Натисна бутона.

Попадна на тревист склон. Гъстата джунгла я нямаше. Пред погледа му се простираше борова гора, почвата беше твърда, а слънцето грееше приятно.

Мина му през ума, че това можеше да е целта му и сърцето му се разтуптя. Винаги бе желал да открие място, недокоснато от цивилизацията. Огорченият Елдридж 1, ограбен и предаден, сигурно го е искал още по-силно.

Изпита леко разочарование. Все пак не беше прекалено лошо. Само самотата... Ако имаше хора...

От гората излезе някакъв мъж. Беше нисък, набит като борец и носеше пола от кожи. Лицето му беше сивкаво на цвят. В ръката си държеше голяма тояга, оформена като боздуган.

Зад него се появи още десетина и тръгнаха право към Елдридж.

— Здравейте, приятели — поздрави ги той любезно. Водачът каза нещо на някакъв гърлен език и разтвори длан.

— Нося ви семена, за да отгледате реколта — каза Елдридж веднага. — Точно каквото ви трябва. — Бръкна в чувала и извади семената. — Семена! Ще напреднете с цяло хилядолетие!

Водачът изсумтя ядосано и хората му започнаха да приближават заплашително. Претегнаха ръце напред с отворени длани и възбудено заръмжаха.

Не искаха чувала и отказаха да вземат празния пистолет. Бяха го обиколили почти изцяло, бухалките им бяха вдигнати, а той все още нямаше представа какво искат.

— Картофи? — попита отчаяно.

Не искаха и картофи.

Трябваше да минат още две минути. Обърна се и хукна.

Диваците го подгониха веднага. Елдридж се втурна в гората като хрътка. Няколко бухалки профучаха покрай ушите му.

Още една минута.

Спъна се в някакъв корен, успя да се изправи и отново хукна. Диваците бяха по петите му.

Десет секунди. Пет секунди. Поредната бухалка го удари по рамото.

Сега! Посегна към бутона — следващата го фрасна по главата и го повали. Когато отново успя да фокусира погледа си, видя, че водачът стои над машината на времето с вдигнат боздуган.

— Не! — извика Елдридж.

Дивакът се ухили безумно и стовари тежкото дърво върху аппарата. След няколко секунди машината се превърна в купчина старо желязо.

Повлякоха го към някаква пещера, а той не преставаше да ругае безпомощно. Пред входа застанаха двама диваци, за да го пазят. Отпред няколко мъже събираха дърва. Жените и децата се разхождаха напред-назад с глинени съдове в ръце. Ако се съдеше по смеховете им, готвеха се за празненство.

С помръкнало сърце Елдридж си даде сметка, че той ще е главното блюдо.

Не че имаше значение. Бяха унищожили машината му. Този път Виглин нямаше да го спаси. Беше стигнал края на пътя.

Но Елдридж не искаше да умира. Още по-лошо беше това, че нямаше да научи какво е искал да направи Елдридж 1.

Някак си му се струваше несправедливо.

В продължение на няколко минути седя, обзет от самосъжаление, после се промъкна навътре в пещерата с надеждата да намери втори изход.

Пещерата свършваше със стена от гранит. Откри обаче нещо друго.

Стара обувка.

Взе я и я разгледа. Поради някаква причина тя го обезпокои, макар че беше най-обикновена кафява кожена обувка, точно като тези, които бяха на краката му.

После осъзна анахронизма.

Какво правеше този индустриален продукт в каменната епоха?

Видя кой номер е и я обу. Ставаше му идеално, което правеше отговорът очевиден — при първото си пътуване беше минал от тук.

А защо беше оставил обувката?

Вътре имаше нещо — прекалено меко, за да е камък, прекалено твърдо, за да е парче от подплатата. Събу я и намери парче хартия. Разгъна го и видя собствения си почерк:

Каква глупост! Как се обръща човек към самия себе си? Скъпи Елдридж? Добре, да оставим обръщението. Ти ще прочетеш това, защото аз вече го прочетох и, естествено, го пиша, защото иначе не би могъл да го прочетеш, нито пък аз.

Виж какво, положението ти е лошо. Но не се безпокой. Ще излезеш цял и невредим. Оставям ти една машина на времето, която да те пренесе там, закъдето си тръгнал.

Въпросът е — къде съм тръгнал. Нарочно включвам машината преди да е минал половин час, за да се неутрализирам. Това означава, че машината ще остане тук, за да я използваш. А какво ще стане с мен?

Мисля, че знам. Все пак се страхувам — това е първата неутрализация, която преживявам. Безсмислено е

да се тревожа. Знам, че всичко ще завърши както трябва, защото няма парадокси във времето.

Е, това е. Ще натисна бутона и ще се неутрализирам. Машината ще остане твоя. Пожелай ми щастие.

Да пожелае щастие на него! Елдридж скъса ядосано бележката и я хвърли.

Но Елдридж 1 се бе неутрализирил умишлено, което означаваше, че машината на времето все още беше някъде там!

Започна да търси в пещерата. Ако я намереше и натиснеше бутона, всичко щеше да е наред. Трябваше да я открие!

Няколко часа по-късно, когато стражите го измъкнаха навън, все още не я бе намерил.

Беше се събрало цялото село. Настроението беше приповдигнато. Глинените съдове минаваха от ръка на ръка и трима мъже вече бяха в несвяст. Стражите, които го водеха обаче, изглеждаха достатъчно трезви.

Заведоха го до широка плитка хълтнатина. В средата беше оформен жертвен олтар, украсен с шарки. В кръг около него бяха струпани сухи клони.

Блъснаха го в хълтнатината и започнаха танците.

На няколко пъти се опита да изпълзи навън, но всеки път го връщаха обратно. Танцуването продължи часове наред, докато и последният танцьор не падна от изтощение на земята.

Към ръба на хълтнатината приближи старец с факла в ръка. Размаха я и я хвърли вътре.

Елдридж я угаси. Заваляха още факли и клоните пламнаха. Оставаше му единствено да се качи на олтара.

Пламъците ставаха все по-големи и започнаха да го пърлят. Най-накрая, задъхан и с просълзени очи, не издържа повече — краката му се подгънаха и той падна.

Очите му бяха затворени и пръстите му стиснаха копчетата.

Копчета!?

Погледна. Под крещящите шарки имаше машина на времето — несъмнено онази, която бе оставил Елдридж 1. Изглежда диваците я бяха взели за свещен обект.

Тя наистина имаше вълшебни свойства.

Докато я настройваше, огънат вече обхващаше краката му. Сложи пръст на бутона и се поколеба.

Какво го очакваше в бъдещето? Оставаха му само касетите с класическа музика, микрофилмите, картофите, семената от моркови и ръчните огледала.

Все едно. Беше стигнал дотук, щеше да отиде до края.

Натисна бутона.

Отвори очи и видя, че е на брега на морето. Вълните се плискаха в краката му, чуваше рева на прибоя.

Пясъчната ивица беше дълга и тясна, ослепително бяла. Океанът се простираше до безкрайността. Зад гърба му имаше палми, виждаше се растителност, типична за тропически остров.

Чу вик.

Огледа се, за да намери нещо, с което да се защити. Нямаше нищо, абсолютно нищо. Беше безпомощен.

От джунглата изскочиха хора и хукнаха към него. Крещяха нещо странно. Вслуша се.

— Добре дошъл! Добре дошъл!

Огромен кафяв мъж го прегърна мечешки и възкликна:

— Ти се върна!

По пясъка заприиждаха още хора. Изглеждаха приветливи. Мъжете бяха загорели от слънцето, а жените — стройни и красиви. Стори му се, че би искал да има тъкмо такива съседи.

— Донесе ли ги? — попита един мъж, задъхан от тичането по пясъка.

— Какво да съм донесъл?

— Семената от моркови. Обеща да донесеш. И картофите.

Елдридж ги извади от джобовете си.

— Ето ги.

— Благодаря ти. Мислиш ли, че ще виреят на този климат? Можем да направим...

— После, после — прекъсна го едрият мъж. — Сигурно си уморен.

Елдридж си спомни какво се бе случило след последното му ставане от сън през 1954 година. Имаше чувството, че са минали само ден-два, но в действителност периодът беше от няколко хиляди години. Бе преживял арести, бягства, опасности.

— Уморен съм — отговори. — Много.

— Може би искаш да се прибереш в къщата си?

— В моята къща?

— Разбира се. Онази с изглед към залива, която сам построи. Не помниш ли?

Елдридж се усмихна и поклати глава.

— Не помни!? — извика мъжът.

— Не помниш ли как играехме шах? — попита друг мъж.

— А как ловяхме риба?

— А празненствата?

— А танците?

— А състезанията с лодки?

Елдридж продължаваше да клати глава.

— Всичко това беше преди да се върнеш в своето собствено време — обясни едрият мъж.

— Преди да се върна? — попита Елдридж.

Тук имаше всичко, за което някога беше мечтал. Покой, топъл климат, удовлетворение, добри съседни. Бръкна в чувала и под ризата си. Книги и музика, добави мислено. Никой нормален човек не би напуснал място като това! Възникваше и един съществен въпрос:

— Защо се магнах от тук?

— Поне това би трябвало да помниш! — възкликна едрият.

— Боя се, че не помня.

Едно слабо русокосо момиче излезе напред.

— Наистина ли не помниш, че се върна, за да ме вземеш?

— Ти трябва да си дъщерята на Бекер. Момичето, сгодено за Моргел, което съм отвлякъл.

— Моргел само си мислеше, че е сгоден за мен — отвърна момичето. — И не си ме отвлякъл. Дойдох защото сама пожелах.

— Аха, разбирам — кимна Елдридж и се почувства като идиот. — Поне мисля, че разбирам. Тоест... приятно ми е да се запознаем.

— Не е нужно да се държиш толкова официално. В края на краищата, женени сме. Донесе ли ми огледалата?

Всичко беше ясно. Елдридж се засмя, извади едно огледало, подаде ѝ го. Чувалът връчи на едрия. Изпълнено с радост, момичето направи с веждите и косата си това, което правят всички жени, когато видят отраженията си.

— Да се прибираме у дома, скъпи.

Не знаеше името ѝ, но я харесваше. Много. Но, всъщност това беше съвсем естествено.

— Боя се, че не мога в момента — каза той и погледна часовника си. Бе минал почти половин час. — Преди това трябва да направя нещо. Ще се върна веднага, не се тревожи.

Тя се усмихна слънчево.

— Няма да се тревожа. Обеща да се върнеш и се върна. Донесе огледалата, семената и картофите.

Целуна го. Той се ръкува с околните. Донякъде това символизираше пълния кръг, който използваше Алфредекс, за да обори парадоксите във времето.

Натисна бутона на машината и го обгърна познатата тъмнина.

Бе престанал да е Елдридж 2.

От този момент нататък той беше Елдридж 1 и знаеше съвсем точно къде отива, какво смята да направи и какво му е необходимо, за да го направи. Всичко го водеше тук, към това момиче и това място, вече нямаше съмнение, че ще се върне тук и ще изживее живота си с нея, с добрите съседи, с книгите и музиката, в покой и радост.

Беше чудесно да знае, че всичко ще свърши точно така, както винаги бе мечтал.

Дори изпитваше благодарност към Виглин и Алфредекс.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.